

Sahibi ve Yazı işlerini
fulen idare eden
EDİP KARAHAN
Idarehane : Fatih-Kızıtaşı
Binaemini sok. No. 18-İst.
P. K. 43-Fatih

DİCLE-FIRAT

**KURTLEİN MENŞEİ VE
KURT DİLİ İNCELEMELERİ**
Yazanlar Mc Carus-Minors-
ky-Dogan Kılıç Şihesenanlı
Yayıncı: Dersim Yayınevi
Fiatı 3 Lira
Adres Nuruosmaniye cad 81
Emek İş han kat 1 No 6
Cağaloğlu - İSTANBUL

YIL : 1 — SAYI : 7

AYLIK FIKIR GAZETESİ

Fiatı : 100

AZİZOĞLU'NUN GÜMÜŞPALA'YA CEVABI

Sapık İdeoloji Mensuplarının Doğulu Vatandaşlar İçin Nasıl Hainane Çukurlar Kazdığını Doğulular Çok İyi Bilmektedir

DEMOKRATİK CEPHE

Edip Osmanoğlu

Doğu, Türkiye'de kurulacak demokratik bir cephenin en sadık bir uzvu olacaktır. Doğulu vatandaşlarımız gerek Osmanlı imparatorluğu zamanında gerekse Türkiye Cumhuriyeti devrinde hiçbir zaman diktatörlük ve teşebbüslerine iltifat etmemişlerdir. Bugün de biz doğulular gerçek bir hürriyet nizamının özlemcileriyiz. Gerçi bugün Türkiye'de insaf sahibi hiçbir kimsede hürriyet yoktur diyemez ama nihayet bu, fiili bir haldir ve bunun hukuki bir teminatı yoktur. İster fiili ister hukuki olsun hürriyet vasatını korumak için biz doğulular elimizden gelen gayreti göstereceğiz.

Biz şahsen, cemiyetimizin geleceğini ümitli görmekteyiz. İleride gerek sivilin gerekse askerlerin veyahut sivil ve askerlerin - karma - kilit noktalarını elde edecekleri faşist bir idarenin kurulabilme ihtimali vardır. Böyle faşist bir idarenin, evvel emirde batarya ateşlerini doğuya tevcih edeceği muhakkaktır. Doğulular bunun için tarihte diktatörlüğe iltifat etmemişlerdir. Diktatörlük ile demokrasi arasında yapılacak bir tercihte doğuluların demokrasiyi iltizam etmeleri onlar için bir ölüm - kalım meselesidir.

Dicle - Fırat'ın demokratik cephe tezini savunması doğunun ve doğuluların tarihi tecrübelerinin telkin ettiği bir zaruret neticesidir.

Bizi, rezerv olarak kullanmak isteyen veya isteyecek her zümreye karşı sesimizi yükselteceğiz.

Doğu düşmanları artık doğuluların reylerini alamayacaklardır.

(Devamı 7 de)

★

M. Eğitim Bakanının Basın Toplantısı

Eskişehir, — Millî Eğitim Bakanı Şevket Raşit Hatipoğlu yaptığı basın toplantısında plân gereğince her yıl 1500 ilkokulun yapılacağını ve bu yıl ilkokullar için 325 milyon lira ödenek ayrıldığını söylemiştir. Diyarbakır, Adana, Konya ve Edirne'de dört Üniversite kurulması için çalışmalarında bulunduğunu söylemiştir. İlim adamı yetiştirilmesi konusuna da değinen Bakan 10 yıl içinde 6 bin Üniversite mezununun dış memleketlere gönderileceğini belirtmiştir.

Özellikle Doğu illerimizde olmak üzere 51 bölge okulunun kurulacağını ve 7 yaşındaki çocukların yatılı olarak alınacağı bu okulların 8 yıl süreli olacağını ve yurdun kültür seviyesinin bu okullar sayesinde belirli bir seviyeye çıkarılacağını söyleyen Hatipoğlu Doğu'daki kültür seviyesinin başka, Batıdaki'nın başka olduğu bir memlekette sosyal adaleten bahsedilemez demiştir.

Bir yurt gezisinden Ankara'ya dönen Sağlık Bakanı Yusuf Azizoğlu AP Genel Başkanı Gümüşpala'ya cevap vermiş ve,

«Bu perişan topluluğun kilit noktalarını işgal eden sapık ideoloji mensuplarının (Devamı 3 de)

İmtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz

Köylüler Şikâyetçi

Nusaybin — Nusaybin'den alınan çeşitli haberlere göre Nusaybin'e bağlı Tmat karakol komutanı-ismi mahfuzdur-köylülere karşı iyi ve dürüst muamele etmemektedir Tarafsız idare prensibi anlaşılacağına göre henüz Tmat hudutlarını aşmamıştır. Gerçi aşmaya çabalamaktadır ama ve lakın hala mücadele devam etmektedir ve alınan son haberlere göre tarafsız idare prensibi değil hudutlardan içeri girmek eski yerini de kaybederek ricat hatlarına doğru tabana kuvvet sen süratla gerisin geriye kaçmaya devam etmektedir...

Köylüler bilhassa şu nokta etrafında şikâyetlerini taksir etmiş bulunmaktadırlar

Kışın Mardin'i merkez koylarında oturan koyun sahipleri nisbeten ılık olan 'İstülil'in çayır çimenli yerlerine ve "serkanye" ismiyle anılan mağaralarına - şikeft - giderler İşte ne oluyor, (Devamı 7 de)

Siirt Milletvekili'nin Önergeleri

Ankara — Son zamanlarda Milliyet Gazete'sinin değerli yazarları hakikaten Türk Basınının örnek mensupları olarak doğu halkının dertlerini, içinde yaşadıkları taş devrini büyük bir maharet ve alıcenaplıkla Türk umumi efkârına aksettirdiler. Bu mucibi minnet faaliyetleri bugün de devam etmektedir...

İşte böyle olgunlaşmış bir hava içinde Siirt Milletvekili Süreyya Oner, İmar ve İskân bakanına müteveccih bir (Devamı 6 ıncı sayfada)

Bucak'ta Neler Oluyor

Siverek - Siverek'ten aldığımız haberler Bucak'ta birşeyler döndüğünü göstermektedir. Aldığımız haberleri birleştirip gayet objektif bir surette veriyoruz: İsmi bizde mahfuz bir Jandarma Ust' Çvş. u 20 Eylül 1962 de Bucak Jandarma Komutanlığı görevine başlıyor. Jandarma Karakol Komutanı Münevver bir şahıs olduğu ve halkın ızdırabını bir köy çocuğu olmak hasebiyle kendisine dert ediniyor Kendi çapında muhitinde tarafsız idare tesis etmek istiyor ve mütevasıtlara köylü bizzat makamına geç (Devamı 7 de)

Tütün Atelyesi

SILVAN — Kazamıza 10 000 balyalık bir tütün atelyesi'nin önümüzdeki sonbaharda faaliyete geçmesi kat'ileşmiştir 300 kadar işçi çalıştıracak bu atelyeye tütünler, Silvan Kulp, Hazro, Bismil, Batman, Beşiri, Kozluk ve Sason'dan gelecektir...

Hani Vaizler Kürtçe Veriliyordu?

Bizim Mardin muhitinde, kasaba ve köy camilerinde vaizler, tefsirler kürtçe olarak veriliyordu. Bunu ezbere söyleyiyordum kendim şahit olmuşum. Camiye giderken hepimiz Kürtçe vaiz dinliyorduk. Bu müşahedem Mazıdağ, Derik ve Kızıltepe'ye mahsustur. Diğer yerlerde de bunun böyle olduğunu duyardım.

Şimdi, Derikten aldığımız haberlere göre Derik Camii'nde Kürtçe vaiz veriliyormuş Bu hal herhalde gayretkeş bir vâız veya imam-Hatib'in işi değildir. Ya kimin işidir? Allah bılır kimin işi olduğunu...

Çok temenni ederiz ki gelen haberler yalan olsun, ve cevap verecek mevkiide olan şahısların tavhiz veya tekziplerini sütunlarımızda geçirmekten zevk duyacağız

ÇİZGİLER

HAMİT MAZIDAĞLI

Haydi diyelim kaza merkezinde % 10 Kürtçe biliyor ve bunların hatırları için % 90 Kürtçe biliyenler koyun kaval dınler gibi dinlesinler, Fakat Derik'te bilhassa cuma günleri çok uzak köylerden bile köylüler güzel ve selis bir hutbe dinlemek için Derik Camii'ne gelirler Ozaman Kürtçe bilenlerin nisbeti 0/00 ye iner

Halbuki vaizler, tefsirler dini öğütler Kürtçe verildiği halde senelerdir, Kur'an Kürtçeleştirilisin mi Arapça mı kalsın? münakaşalarına şahit oluyoruz.

Vazgeçtik Kur'anın Kürtçeleştirilmesinden barı "Kürtçe vaiz geleneği" tarihe karışmasa, Dil ırkçılığı taassubunda kısmen masun kalan yeğane yer camileride Hiç değışle camilerde ırkçılık oynanmayalım

Can ve Mal Emniyeti

Halit Nazmi Balkas

Burası Van Doğunun Rivierası olmasın ki, bu kasaba, onunde Van gölü arkasında Nemrut dağı ile güneşin doğuşunu sevdiğimizdir. Yeşil tepelerin üzerinde doğan güneş seyretilmiş, bağlandı, aşık oldum. Her önce bir kızılık, sonradan kor bir ateş ve yitilme karanlık. Düşündüm bir gün bu güneş doğmasa arz yok olur, hayat kalmaz her şey kara toprak olur. Meğer sun değilmiş kirmizi dutlarla yapılan Kurt evlerindeki güneş motifleri,

Burası Van gölü Burada ay başka doğar, sanki ay değil ikinci güneş doğar ve doğusunun 14 ünde güneşle rekabet eder Nemrut'un mehtabından dolayı insan burada delice seviyor. Eğer sevmiyorsanız bu diyarı gidin, siz de seversiniz. Siz de aşktan deli olursunuz. Ferhad, Mecnun, Memo olursunuz.

Bu cennet diyarın insanları ise ilk çağı yaşıyorlar. Her doğan güneşle bu gece de uyuduk. Her doğan ayla bugün de bize dokunan olmadı diye uyur. Gezer yaşıyorlar. Neden, neden ama bu sonra kimse cevap vermiyor?

1962 yılının yaz aylarında Tatvan ana caddesinin üzerindeki kahvelerden birinin önünde bu soruna dokundular. Küçük bir masa, etrafında kürsüler, kürsülerde binbaşlı, saçları dertten kırılmış, yüzü iztirabtan tunçlaşmış bir ağa, bir kaç işçi ve bir de Liceli Konuşuyordular, doğuyu konuşuyorlardı.

Liceli binbaşlı anlatıyordu:

— Doğu ihmal edilmiş, Uvey evlat muamelesi görmüş, şimdiye kadar kendi kendine kaderine terk edilmiştir. Doğuya yalnız veği için, askerlik için gelmiş 27 Mayısla doğuya ayrı bir önem verildi. Artık Okullar, barajlar, kanallar, yollar, Hastahaneler, Fabrikalar yapılacaktır. Doğunun bütün davaları samimiyetle ele alınacaktır. Biz subaylar çok iyi tanırız doğuluyu. Askerlikte cephanelikler, depolar, anbarlar doğuluya teslim edilir. Doğulunun artık ıstıرابı son bulacaktır.

Liceli konuştu:

— Evet Binbaşım siz haklısınız, siz de nalk çocuğusunuz. Halkın ıstıraplarını az çok bilirsiniz. Fakat Doğu, doğu oluştundan beri sizin söylediklerimizi bekliyor, ama nafle. Biz her şeyden önce kanunların doğuluya tatbik edilmediğinden, keyfi muameleden şikâyetçiyiz. İşte size 55'lerin sürgünü, işte size 49'ların muhakemeleri, işte size jandarma dayakları ve doğuda hüküm süren jurnalcılık sistemi. Bunlar bizim kangren olmuş yaralarıdır. Hiç birimiz mal ve canımızdan emin değiliz, daima bu hususta kuşkuluyuz. Hepimiz birbirimize benzeriz, cümlemiz böyleyiz.

— Somürmenin aleyhinde olduğunuzu söylüyorsunuz, halbuki 55'leri tutuyorsunuz. 55'ler ağaydı onun için sürgün edildiler. 49'ların dört senedenberi devam eden ve daha neticelenmeyen muhakemelerinden bahs ediyorsunuz, onlar için gazetelerin ne yazdığını biliyor musunuz? Artık jandarma dayığı doğuda kalkmıştır. Niçin can ve malınızdan emin değilsiniz anlıyamıyorum?

— 55'lerden biri de benim binbaşım, Liceli sen dur, cevap vermek bana düşer. Kaçımız toprak ağasıydık, kaçımız kimileri somürmüştük. Hayır binbaşım hayır dava somürme davası değildi. Davajurnalcıların davasıydı, ne için sürüldüğümüzü haktan sorun. Kurt olduğumuz için surulduk, uyanık olduğumuz için surulduk. Pala paşa mıdır, nedir onun irki, faşist zihniyetinin kurbanı olduk. Biz doğulu ağaları size yanlış anlatmışlar.

Liceli konuştu, 49 dan biri konuştu, gazeteler yazmış, Babıali yazmış, hem de 49 ları yazmış, gızlılık kararı alınmış, saydı 49'ların neden dolayı tevkif edildiklerini biz de yazardık ve konuşurduk. Binbaşım Doğululara her şeyden önce mal ve canlarından emin olmaları telkin edilmelidir. Doğu da Batı gibi kanunlarla idare edilmeli, keyfi emirlerle değil. Şarka gelen idare amirleri çok büyük hatalar işliyorlar ve işledikleri hataları da ortbas etmek için aman Kurtler isyan ediyor yaygarasını koparıyorlar. Mardin olayları dolayısıyla bizzat İsmet Paşa idare amirlerinin hatası olduğunu söyledi.

Türkiyenin millî selâmeti için bu dava her şeyden önce ele alınmalıdır. Doğuluya esen rüzgâra göre muamele edilmemelidir. Doğuda yaşayan Kürt vatandaşlara bu memleketin öz evladı gözüyle bakılmalıdır, yoksa sırf kazanmak için doğuyu kaynıyan bir kazana benzeten jurnalcıların, menfaatperestlerin raporlarına göre işlem yapılmalıdır. Bu raporlar inceden inceye tahkik edilmeli, araştırılmalı eğer o vatandaşın suçu varsa aleni mahkemelerde muhakemeleri görülmelidir. Ve halka bunların suçu şudur diye anlatılmalıdır. Onun için onları haps ettik, şunları şunun için sürüyoruz, Kürt oldukları için değil diye anlatılmalıdır. Millî selâmetimiz bunları icap ettiriyor. Onun için doğudaki Kürt vatandaşlar mal ve canlarından emin değillerdir.

— Aman! Aman! Aman!
Tufan hatîye ser zozanan
Rızkê koçeran dibirîn iro
Zulum dikin, Koçerê bê zımanan
Xwdiyê me zi tîne mezeka mahkeman
Rızk bîrîntir ne işe meranan
— Aman! Aman! Aman!
“Aman, yaylaların üzerine tufan geldi, kocerlerin geçim kaynaklarını kestiyorlar, dilsiz koçerlere zulum ediyorlar, mahkemelere baş vuranacak sahibimiz de yok, Erkeklerin iş insanları açlığa terk etmek değildir.” Diye bir vaveylayla sozümüz kesildi.

— Aman! Aman! Aman!

Tufan hatîye ser zozanan
Rızkê koçeran dibirîn iro

Zulum dikin, Koçerê bê zımanan
Xwdiyê me zi tîne mezeka mahkeman
Rızk bîrîntir ne işe meranan

— Aman! Aman! Aman!

“Aman, yaylaların üzerine tufan geldi, kocerlerin geçim kaynaklarını kestiyorlar, dilsiz koçerlere zulum ediyorlar, mahkemelere baş vuranacak sahibimiz de yok, Erkeklerin iş insanları açlığa terk etmek değildir.” Diye bir vaveylayla sozümüz kesildi.

Koyun, keçi, at, katır, eşek ve köpekler Tatvan caddelerini doldurdu. Sirtlarında bağlı çocuklarıyla analar, ellerinde sopalarıyla babalar, başlar öne eğik geçiyorlardı.

İzdirap, dert ordusu geçiyordu. Yüzden fazla koçer obası geçiyordu.

Binbaşlı bitişik masadaki Tatvanlıdan sordu:

— Koçerler her sene bu zaman geçmezler, niye geçiyorlar sebebi ne?

— Koçeroyu yakalamak için gelen sey-yar jandarmaların baskısından kaçıyorlar.

— İşte binbaşım bir şakıyı yakalamaya gelenlerin çizdikleri tablo

— Millet vekilleriniz ne iş yapıyor

— Köylü cevap verdi.

— Yollarımız kort kort olmuş asfalt isteruk

— Van golüne kuşlar çitlar kapak isteruk

— diye mecliste nutuk çekiyorlar.

ŞİİRLER

DİLBER

Ey Cîni - mên guli ruhsar-i mên
Pîrêke jêhalemên ey dêl dâremên
Cevân-u nâzêkân hemê havran
Ezîlê bê kurban wan guleyân
Destî mên der dest-i dilberê
Emê herên seyran gâhê.
Vaktê mên dilber ko dâdêdî
Daim hebin guftu ken-ê
Dilber jê mên pîr dur ketê
Wakta ko ez çum gurbetê
Ez jêribêm âhxdênalêm
Perêşan pîr bêhalêm
Dêsa lêmên dertek hebû
Ew dert he bu ko dilberbû.
Dêlber, dênalêm ez her bêdem
Dâim-u zaro hem fêgan
Carek vere pîrsamên bêke
Ko ez dâde-ê xûn barêrêz.
Ez âşêkê bejna şepâl
Kuştêm jêtêra fêrkatê.

Seyyid Mehmet Yuce
Müş

TERCÜMESİ

SEVGİLİ

Canım, gülüm benim, halımı sor.
Herkesi hayran bırakıyorsun
Orgülü saçlarına kurban olayım,
Elim sevgilimin elinde Seyrangâha
gideceğiz.
Sevgilimi gördüğüm zaman neşe
berdevamdır.
Sevgilim benden uzak düştü
Garibim iniyorum
Perişanım halsizim.
İçimde bir dert vardı.
Bu sevgilimin verdiği derttir
Sevgilim, her an iniyorum,
Devamlı olarak figan halindeyim
Bir keş gel sor beni,
Kan ağlıyorum Kaplan misali
boy ve endamına vurulmuşum
Oldüm, ayrılığına dayanamıyorum

HÜSEYİN ARUK'TAN BİR ŞİİR

Birak tutarı özgeçil koşulları yok-
sulum
Yol-yolak yok bu erkte bu yandaş-
larda sana
Ahan bunca krallar bunca soylu
dışkılar besî ister
El-emeğinden alın-terinden bunca
silâhlar sana dönük
Haydi bu kez tümel bizde inatçil
hayvançil olalım
Ki bu furunlar bu topraklar bizim
olsun

GIRINA PİRÊ

Pîrêki zanay şiyar
bêzar navî, navidar
Jibo welat timkari
gîrin hewar u zari
Rojek jibo me xortan
wê da pîra pîr delal
Ji agirê dilê xoc
weha go sêra mendal:
Bê xoendin u bê mekteb
Em tev nezan u cahil
Ketye xelk u welat
destê xîrab, ne ehil
Rabûn heyê kûrê welat
Xortê ro helat rabûn
Keç u kur hun behevra
Tevh xoendin bibezin
Bixunun hun bî xurti
bibin zanayê şiyar
Rakun perda reş u dil
bibîrîn ji welat hewar
Liceli Bahri Koçkaya

TERCÜMESİ

NİNENİN AĞLAYIŞI

Bilgili uyanık bir nîne vardı
Memleket için ağlayıp sızıldadı
Bir gün biz gençlere
Yaralı gönüllüyle şöyle dedi,
Halk ve memleket ehil olmiyan
İdarecilerin eline düşmüş
Ey gençler halkın kız erkek
Okumuyor, tahsile korun
İyi okuyun Bilgi ve nur alın,
Kara perdeyi gönüllerden, kalpler-
den
Sokup atınız, Memleket ızdırapla-
rını
Dindiriniz

Not. Şairin yakında çıkacak
olan (Baş-kaldırı) kitabından.

Azizoğlu'nun Gümüşpala'ya Cevabı

(Baştarafı 1 de)
Doğulu vatandaşlar için nasıl hainane
çukurlar kazdığını Doğulular çok iyi bil-
mekteydir.. demiştir.

Azizoğlu demecine şöyle devam et-
miştir

“Resmî müesseselerde çalışan hekim-
lerin tam bir mesai sistemi içinde mu-
ayenehanesiz çalıştırılmaları, hastahane-
ler ve koruyucu tababet sahasında çalı-
şan personelin hizmetleri ağırlığı ile
mütenasip münazam ücretler almaları
hakkındaki tasarılarımız realize edildi-
ğinde sağlık hizmetlerinde gerçek bir re-
form olacağı kanaati umududur.

Siyasi menfaatleri için bir takım
gozül donmuş politikacıların yaptıkları
korkunc ve zehirleyici propagandaları,
güzel vatanımızı bir kan ve intikam der-
yası haline getirebilir

Artık basiretli ve itidal sahibi va-
tandaşların bir araya gelmesi ihtiras
sarhoşlarına “dur” demesi zamanı gel-
miştir

Hangi kutba mensup olursa olsun
siyaset adamlarının vatandaşlar arasına
kin ve düşmanlık duygularını saçmaya
hakkı yoktur Geçmiş unutmak, asil
duygularla istikbale yönelmek mecburi-
yetindeyiz.

Bizzat Gümüşpala'nın Doğuya yap-
tığı çeşitli seyahatlerde kapı kapı dola-
şarak haysiyet kiran yalvarmalarına ve
tahriklerine rağmen A. P. nin Doğuya
giremediği bir vakiadır. Mert karekterli
ve hissisel sahibi Doğulu vatandaş-
lar. Gumuspala ve arkadaşlarını zayıf
iradeleri, mutevvin mizaçları, fikir ve
prensiplerden yoksun tutumları ve şa-
hisleri ile çok iyi tanırız

İKTİBASLAR

DOĞU MESELESİNDE
YANILMALAR

Dr. S. Kırmızıtoprak

(Yon Gazetesinden)

Bir kaç yıl Doğu'da resmi görevlerde bulunmuş. Bu bölgemizi ve Türkiye'nin genel problemleri hakkında yazılar yazmış. İlerici bilinir, aydın bir arkadaşla konuşuyoruz.

— Doğu ile ilgili yazılarınızı okudum, fakat görüşlerinize karşı itirazlarım var, dedi aydın arkadaş ve ilâve etti:

— Sız meselemin ekonomik kalkınma yanında bir diğer yönüne değiniyorsunuz. Doğuluların anlayabildikleri dille okuyup yazmaları gerektiğini de savunuyorsunuz ki, bu görüşünüz yanlıştır. Çünkü bunun koşulları yok yurdumuzda.

İlerici bilinir aydın arkadaşın benden farklı görüşlere sahip olması normaldi. Ama itirazını dayandırmak istediği yurdumuzun koşullarını anlıyamadım:

— Yurdumuzun koşullarından neyi kastetmek istediğinizi tanımlamaz gerekir. Eğer Doğu Anadolu insanların büyük çoğunluğu değil okur-yazar olmak, konuşma dilimizi bile anlıyamıyorlarsa, o zaman itirazınıza mesnet yapmak istediğiniz koşulların yokluğu, tartışma götürür. Doğuda kaldığınız süre-boyunca, halkla aranızda kuvvetli bir kaynaşma olabildiğini sanmıyorum. Çünkü kaynaşmak, dert ve çilelerini paylaşmak istediğiniz insanlarla konuşabilmek imkânından yoksunuz. O halde bu açıdan, Doğu'nun sosyal şartları bilâkis ora insanların anlayabileceği dille hitap etmemizi veya böyle bir imkânı aramamız zorunlu kılıyor. Başka bir deyişle, Doğu kalkınmasın gerekece ve fikriyatını doğulu kitlelere ancak onların anlayabileceği bir dille anlatabilirsiniz. Bu bir okuma - yazma bilmiyen yurttaşlarımızın hiç değilse radyo dinleme hürriyeti vardır. Oysa doğulular bu en basit medeniyet aracını dinlemek hürriyetinden de yoksun. Bu iki bölge halkımızın anlayabileceği dille yayın yapmanın hem yurttaşlarımızı karşı bir kamu görevinin yerine getirilmesi hem de arzu etmediğimiz dış radyo yayınlarının dinlenmesini önlemek bakımından yerinde bir tedbir olmaz mı? Bu üç..

İlerici bilinir arkadaş daha fazla sabrederdi.

— Bir dakikanızı rica edeceğim. İşte asıl benim itirazım bu noktadan başlıyor. Ben kültürel kalkınmaya karşı değilim. Fakat ne lüzüm var bütün bunlara geniş bir okuma yazma seferberliği açtık mı, hem konuşma dilimizi öğretir, hem de Doğu halkını okur-yazar yapabiliriz.

— Yaşadığımız yüzyılın başından beri, meselemin çözüm yolu anlattığınız formüle dayandırılmış. Ama yarım yüzyıl sonunda hâlâ biz bunun tartışmasını yapıyorsak, demek ki bütün zorlamalara rağmen sosyal şartlar değiştirilememiştir. Kaldı ki yurdumuzda eğitim davasını topyekün çözümlenmemiş. İstatistiklere göre yurdumuz insanların % 60 okuyup yazma bilmez. Doğuda bu oran % 90 İmdi % 90 okuma-yazma bilmiyen bu insanlara bilmedikleri bir dili öğretmek hiç değilse geniş ekseriyetini okur yazar yapmak mı kolay? Yoksa bildikleri dille seslenmek mi?

— Bu ikili bir durum yaratır. Sağ-

lam bir yol değildir. Daha önemlisi Atatürk ilkelerine de aykırıdır. Yapılacak en yerinde hareket, Doğuluların konuştuğu dili unutturmak. Çalışmalar bu yönde geliştirilmelidir.

— Biraz önce bahsettiğiniz yurdumuzun koşulları, şimdi daha ıyice belirlenmiş oluyor. Aslında sizin koşul dediğiniz endişeler, bir takım hayali kuşular üzerine bina ettirilmiş, bilimsel temeli olmayan politik kanaatlerdir. Oysa ki; bu kanaatler biraz önce sözünü ettiğimiz sosyal şartlarla ve bir bakıma bu şartları değerlendiren toplum bilimi yüzde yüz çelismektedir. Çünkü gerekçesi ne olursa olsun, bütün tatbik örnekleri böyle bir çabanın gereksizliğini, faydasızlığını, başarısızlığını dünyanın her yerinde fazlasıyla göstermiştir.

Atatürk ilkelerine aykırılık meselesine gelince; kanaatimce böyle bir saplantı, bizzat Atatürk ve ilkelerini bilecek veya bilmiyerek ters anlamak demektir. Atatürk ve onun dünya görüşü belirli bir dili konuşan insanların malı değildir. Bilâkis Atatürk'ü ve ilkelerini hangi vasıta ile olursa olsun, yurdumuzun bütün insanlarına, hatta bütün dünya halklarına anlatmak gerekir. Mesele bu şekilde ortaya konunca, dil bir vasıta olarak değerlendirilir. Ve eğer Atatürk'ü ve görüşünü her hangi bir topluluğa anlatmağa yarıyorsa, mükemmel bir hizmet görüyor demektir. Sonuç olarak diyebiliriz ki: nasıl ki bugün bahsettiğimiz sosyal adaletin şartları (işsizlik, fakirlik, topraksızlık yanında türtilmiş mahalle milyonları v.s. ile büyük toprak sahiplerinin doğruduru tezatlar) yurdumuzda varsa, böylece doğulular anlayabileceği dille seslenmenin de (çünkü başka dil bilmiyorlar ve biz yarım yüzyıldır hep tersinden hareket ettirilmiş için durum değişmiş) şartları vardır. Aksini birtakım farazi kuşullarla iddia etmek ya ırkçı faşist temayüller taşıyan sosyal bir demogojidir. Veya sosyal meselelerin çözüm yolu bilimin dışında birtakım duyusal ölçüler içinde çıkmaza sokmaktadır.

Bu konuşmamızın şunun için özeldik. Doğunun kalkınması gerektiğine samimiyetle inandıklarından şüphe etmediğimiz birçok aydından benzer çelismeler duymaktayız. Örneğin Yon'de yayınlanan yazılarında bilhassa bölgeler arasındaki ekonomik farklılaşmanın süratle giderilmesi için, Türkiye'nin genel kalkınma çerçevesi içinde behem-hal Doğu'ya öncelik tanımak gerektiği esas ağırlık noktasını teşkil ediyordu. Ve iyi niyetli aydın arkadaş bütün bu noktalarındaki müşterek görüşlerimizi ama sız doğuluların diline de dokunmuşsunuz. gerekçesiyle bir kenara itirmişti. Aslında ekonomik - sosyal kalkınmanın dayandığı ilerici görüşün tabii bir tamamlayıcısı olmak gereken halkların ana dilleriyle okuyup yazmaları en temel haklarından. Bu hak pazarlık konusu edilemez. prensibine kasıkkak ta olsa yer verdiğimiz için kızgın, itirazlarını yükseltivermişti.

Açık ve samimi olarak, biz doğulular bu yersiz, sebepsiz hassasiyeti anlayamıyoruz. İrkçi faşistlerin bu kontudaki deşhengiz tasarıları, zaman zaman

Doğululara ölüm ve düşmanlık kokan çıkışlarda bulunmaları bizi şaşırtmıyor. Çünkü ırkçı faşizmin baş amacı, somürücü sermayenin en şovenist, en saldırgan, en gerici unsurlarının açık terörist diktatörlüğünü kurmaktır. Bizi şaşırtan ilerici, Atatürkçü bilinen aydınların Doğu meselesinde kendi kendileri ile tezata düşmeleridir. En önemlisi de ırkçı faşistler doğululara olduğu kadar ilerici ve Atatürkçü bilinen aydınlarla da düşmanlardır. Türkiye'mizin kalkındırılması, halkımızın daha insanca yaşama düzeyine eriştirilmesi için gerekli halkçı reformlar konusunda bu toplumu aydınlarla aynı görüşleri paylaştığımız halde, neden dil ve Millî Birlik anlayışında farklı yorumlar beliriyor? Bu sorunun cevabını verebilmek için benzer örneklerden birkaçına daha değinelim:

Doğuda uzun yıllar bulunmuş, toprak ağaları ile mücadelelere girişmiş bir idareci, Doğu'yu şöyle anlatır: "Mîlattan evvel 133 yılında Romalı halk hâkimi (Tiberius) un, koylelere toprak verilmesi lüzumuna dair söylediği bir nutukta şu cümleler bulunuyor:

"İtalya toprağı üzerinde yaşayan vahşi hayvanların hiç olmasa başlarını sokacakları birer inleri vardır. Yalnız İtalya için harbeden ölen insanların güneş ışığından, havadan başka bir varlıkları yoktur. Evden, baktan mahrum bulunan bu zavallılar karılarını, çocuklarını peşlerine takarak memleket içinde ser-seriler gibi dolaşıyorlar. Generallerimiz, düşman özerine daha büyük şevk ve gayretle atılmalarını sağlamak, cüret ve cesaretlerini arttırmak maksadıyla askerlerine ocaklarını ve dedelerini mezarlarını korumakta olduklarını ileri sürdükleri zaman, yalan söylüyorlar. Çünkü bu askerlerden hiçbirinin yeri yurdu yoktur. Dedelerinin mezarlarının nerede olduğunu bilmezler, geniş topraklarını, çiftliklerini korumak için kanlarını dokmeleri, olmaları istenmektedir. Onlara sız dünyanın sahibi efendisinin diyorlar. Halbuki onlardan hiçbirinin üstüne başına koyabileceği bir avuç toprağı yoktur.

(Tiberius) bu sözleriyle şark vilâyetlerinin kendisinden tam ikibin yıl sonraki durumunu da kursuz olarak tasvir etmiş oluyordu. Askere giden, vergi veren köylüleri, Onların bu özellikleri sayesinde korunun, gittikçe zenginlenenler de beylerdi. (1).

Sayın Cemal Bardağı bu pek enteresan kıyaslamaya ve toprak reformunun harareth bir taraftarı görünmesine rağmen aynı kitabının bir diğer sayfasında şu satırları yazmaktadır: "Derebeylik sistemi Şark vilâyetlerimizdeki Türkmen aşiretleri üzerinde çok meşum ve zararlı tesirler yaptı. Yer yüzünde hayata gozlerini açtığı günden beri her yaşamış olan Türklerin bu sistemin icabı olan kolehlikle, eşirlikle bağdaşamıyacakları tabii idi. Ya sistemi yıkacaklar veyahut o diyardan gideceklerdi. İşte bu sebeplerdi ki Türkler tabii bir meyile daıma şehirlere yüz çevirmişlerdir. Şehirlerde yaşamağa imkân bulamıyan Türkmen aşiretleri de ya Kürleşmişler veyahut inkırazı uğramışlardır.

Yıllar sonra sayın Ş. Süreyya Aydemir'in Vatan'da yayınlanan bir başmakalesinde itpatip aynı cümleler yer

alıyor. "Benim müşahedelerim, Kürteç konuşan bölgelerde, şeyh ve toprak ağaları hâkim olunca, orada köylülerin Türk dahi olsalar Kürleştikleri merkezinde Toprağın parçalamp, küçük toprak mülkiyetinin yerleştiği, köylünün ağadan şeyhten kurtulduğu yerlerde ise Türkçe yayılmakta, hükümete güven artmakta ve millî birlik gelişmektedir (2).

Bu görüşlere göre derebeylik sisteminin icabı olan marabacılık (toprak koleliği) bazı milletlerin karakterine uyduğu için devam edebiliyor. Bazı milletlerin ise tarihlerinde böyle bir safha yoktur. Oysa bu tarz bir izahın bilimsel temelinin olmadığı ispatlanabilir. Tarihın seyirinden biliyoruz ki kölelik, derebeylik ve sermayedarlık istihsal münasebetleri birer sosyal - ekonomik sistemdir. Her milletin hayatında ve tarihinin belirli devirlerinde bu sistemlerden biri, intikal safhalarında ise ikisi bir arada egemen olmuşlardır. Türk tarihinin medeniyet ve hürriyet savaşları ile dolu sayfaları, şüphesiz gurur vericidir. Ama bu duyulanma, gündümüzde bile Çukurova'da Ege bölgesinde, Orta Anadolu'da köle gibi çalıştırılan marabaların, tarım işçilerinin durumunu değiştirebilir mi? Selçuklular ve Osmanlı İmparatorluğunun çeşitli sosyal sınıfları - görünüşte siyasî teşkilâtın kuruluş biçimi ne olursa olsun - bütün tarihleri boyunca derebeylik düzeninin mutlak egemenliğinde yaşamışlardır: "Türkiyede bugün derebeylik nizamının mevcut olmadığını, yahut kalkmış olduğunu iddia edemeyiz. Bütün Osmanlı devrinin içtimâî çehresini vermiş olan derebeylik münasebetleri; memleketin muhtelif muntakalarında mahallî ve tarihi şartlara göre istihaleler geçirecek, başka başka şekiller alarak devam edegelmıştır. Bugün geniş Anadolu cemiyyetinin bünyesi, kanı henüz bu kurunuvusta bakayısından temizlenip kurtulamamıştır (3).

O halde derebeylik düzeninin varlığını sırf doğuluların mahallî karakterinde veya konuştukları dilde aramak, dar ve sathî bir milliyetçilik kaygusundan doğuyor. Geniş emekçi kitleler yararına ekonomik reformlar ve sosyal islahat isteyen sayın Cemal Bardağı ve sayın Ş. S. Aydemir'in bütün iyi niyetlerine ve sosyal meselelerin konusundaki geniş kültürlerine rağmen, kendilerini dar milliyetçiliğe kaçan peşin yargılardan kurtaramamış olmalarını, bilim sadakatından ayrılmalarını üzüntü ve ibretle müşahade etmemeye imkân yoktur. Rağıp Gumüşpala gibi, bir parti onderinin sözlerinin, sözünü ettiğimiz toplumu aydınların görüşleri ile ilişilacak benzerliği de aynı derecede sızındır. "Şarkta ağa, bey, şeyh, seyyit denilen 35-40 koye sahip kişiler, derebeylikler hâlâ mevcuttur. Bu şahısların öncelikle Garbe nakledilerek yayılmaları ve muayyen yerlerde iskân edilmeleri esas olmalıdır.

(1) Devşirmelerle Sığıntılar'dan ve Mütegalibelerden neler çektili. Cemal Bardağı. 1942. sayfa 150.

(2) Vatan Gazetesi, Eylül 1962

(3) Türkiye Köy İktisadiyatı. İsmail Husrev 1934 Sayfa. 176.

(Devamı gelecek sayıda)

Dil - Tarih - Edebiyat - Folklor

KÜRT AŞİRETLERİ

II

— Tercüme —

Bu aşiret yaşayışı bilim bakımından incelenmiş değildir. Sadece, Şerhnamenin (Kurtlerin Tarihi, 1599) bu aşiretten üstünkörü söz ettiğini biliyoruz. İslam Ansiklopedisine göre bu aşiretin menşei TAJİK'tir. Bu aşiretin, Horasan Kurtleri ile yakın akrabalık bağları olduğu ve bu uzak bölgeleri sırf ucra ve sâkin buldukları için yerleşme yeri olarak seçtikleri ileri sürülebilir.

Gerçekten de, tarih sahnesinde görüldüklerinden bu yana, Herat Kurtlerinin buldukları yerden hiç kımlıdamamış oldukları apaçiktir. Oysa, İran'da başka Kurt kabilelerinin, çoğunlukla istemedikleri halde yer değiştirmek zorunda kaldıklarını biliyoruz.

Nitekim "Pitçnavend ya da Piçneverd" denilen, "Bavenur ya da Behneverd" diye adlandırılan aşiretlerin Şah tarafından Türkmenlere karşı durmaları amacıyla Horasan'a gönderildikleri tarihi bir gerçektir. "Zefranlı" aşireti de aynı amaçla Horasan'a gönderilmiştir.

M. Edemonce'un dediğine göre, **Omarlı, Kuppe, Kiranlı, Çemkanlı, Bahadırılı, Şah Gulanlı ve Beçanlı** aşiretleri, **Kazvin ve Geylan** arasına, **Nadir Şah** tarafından yerleştirilmişlerdir.

Zaten Kürtlere İran'ın her yanında, hatta Tahran dolaylarında bile reverd" diye adlandırılan aşiretlerin Şah Abbas tarafından Türkmenlere karşı durmaları amacıyla Horasan'a gönderildikleri tarihi bir gerçektir. "Zefranlı" aşireti de aynı amaçla Horasan'a gönderilmiştir.

Ağrı dağı ve Urumiye golu dolaylarında "Celali" ve "Mikri" aşiretlerine raslanıyor. Hemedanda ve Kırmanşah ile Süleymaniye arasında "Babanlar", "Hamavend"ler ve "Caf"lar ün salmıştır. Bu sonuncu aşiret Kürt kabilelerinin belki de en disiplinlisidir. Gerektiği zaman on bin savaşı çıkardığı görülmüştür.

Luristan aşiretleri arasında, **Amberbu'yu, Lekli, Küçük Lur'u** "Büyük Lur'u", "Feili"yi saymak gerekir. Morier'e göre, "Feili" Irandaki kabileler arasında en büyüğü ve yapısı bakımından en fazla feodal karakter gösterendir. Yine Morier'e göre bu aşiret yüzbin çadırdan teşekkül etmektedir.

Yine İran'da "Çebankare" aşireti de iyice tanınmıştır. Çeşitli yazarların düşüncelerini gözönünde tutarak, büyük, "Bahtiyari" aşiretini de Kürtlerin arasında saymak mümkündür. (L'Homme et la Terre, E. Reclus, Cilt I, Sayfa 375'te bu konuda şunlar yazılıdır. İsviçreliler, Alman, Fransız, İtalyan Romanş gibi dört ayrı milliyetten teşekkül etmişlerdir. Bahtiyariler de bu kadar karışık bir manzara gösterirler. Bahtiyariler arasında saf Aryenler, Semit menşenden geldikleri besbelli olan kimseler, Türk kanı taşıdıkları kabul edilen bir çoğunluk ve bunlardan başka, mongol tipli kimseler de bulunmaktadır.) Bahtiyariler Luristan ile Susian bölgeleri arasında yaşarlar. Bütün İranın en zengin ve en kuvvetli aşiretlerinden birisini teşkil ederler.

"Tarihi Kürdan" (Kürtlerin Tarihi) yazarına göre, Bulucistan'da da bir çok Kürt aşiretleri vardır. Bu kesimdeki Kürtlerin sayısı 350 bin olarak tahmi nediliyor.

Bu aşiretlere arasında en tanınmış "Brahoy"dur. El İdrisi'ye göre Halep kesimlerinden göçen bu aşiret Sind ırmağı kıyılarına kadar gelmiştir ve fertleri saf kan Kürtlerdir.

Bu aşiret "Yukarı Brahoy" ve "Aşağı Brahoy" diye ikiye ayrılır. İkincisine "Cahlavan" adı da verilir.

Bu bölümlerin her biri de daha alt-bölmelere ayrılır. Bunlar arasında, "Kamberani"yi, "Mırvani"yi, "Gürkenari"yi, "Çumelani"yi ve "Kalenderani"yi saymak gerekir.

Anadoludaki Kürt aşiretleri ise Fırat ile Dicle'nin dağlık bölgelerinde yaşar ve oradan çeşitli yonlere dağılırlar.

Alexandre Jaba, 1860' ta yayınlanan "Kürdistanın Bir kaç Aşireti Üzerine Notlar" adlı kitabında bu aşiretlerden on beşi ve sayısı yuzkırka varan klanları hakkında ılıgı çekici bilgiler vermiştir

Ağrı dağından itibaren, bu dağlık bölge çevresinde "Celali", "Zeylanlı" "Bubhanlı", "Haydaranlı" aşiretlerine, Van gölü çevresinde ise "Sıkanlı" ve "Muhtan" aşiretlerine, İran sınırı kesimlerinde, "Çavlı", "Takuri", "Milanlı", "Çekiyah", "Çedanlı", "Adamanlı", "Çamsıki", "Hasanlı", "Peman" aşiretlerine, Hakkari dolaylarında, "Orvari Bala", "Ghüli - Goyan", "Girki", "Pulanıç", "Oramar", "Tovi", "Destiki", "Guidi" aşiretlerine, nihayet Zab kıyılarında "Hakiari", "Ravanduz", "Şarifan", "Gavdan", "Artuçi", "Mahmedan", "Sidan", "Geravi", "Zirki", "Kahuri", "Hadcan", "Herki", "Kaylanı", "Piran", "Pizder", "Aka" ve "Boli" aşiretlerine raslanır. Bunlarla İran sınırı arasında "Bilas" ve "Kosnov" aşiretleri yer alır.

(Devamı 7 de)

SWARO

REŞO

Derik'in Bedras koyunde Faté isminde genç, güzel, ince boylu, edalı, endamlı bir kız vardı Faté'nin babası Bedras köyü'nün en zengin adamıydı. Faté'nin babası ava düşkün bir adamdı. Safkan arap kısrığı, mavzer tüfeği ve şefğér isimli erkek bir tazısı vardı

Geceleri Faté'nin babasının oturma odası tiklim tiklim olurdu Odaya gelenler arasında ekseriyetle tambur ve ribap çalanlar da bulunurdu Geç vakitlere kadar saz çalınırdı Saz durduğu vakit ara fasıllarda çiroklar (hükâyeler) anlatılırdı Herkesler dağıldıktan sonra Ferhan Ağa uyuya kalırdı. "Bi şifaké wexta dik xulxuland, ew radibu serxwe Ser çaşé xwe duştış Çefya xweyi hemayi davét ser seré xuwe. Rexté xweyi çarperçe davét pišta xwe Qondera xweyi Hesiça dikir nigé xwe. Eba xweyi, qermanı davét ser piyé xuwe. Xulamé axé bışare sadıq miına Ferhan Axa Miına miinek beşbu Vexta axa swardibu, dü temburvané wı bı tengala wi tıket Çaxa axa nigéxwe lı ziké miına beş tixist, miın dı bu terez. (-Bundan böyle ifadede nisbeten güçlük çekildiği takdirde kürtçeye başvurulacaktır Bendeniz ifadede güçlük çektiğine göre şahısları kürtçe konuşturmam herhalde mazur görülecektir. Şimdi yukarıdaki kürtçe ibarelerin yaklaşık olarak kürtçelerini veririm: (Ferhan Ağa şafaktan horozların ötmesiyle kalkardı Hama malı çefsini - çefini'nin kürtçesini bilmiyorum - Başına atardı. Dort parça fişenklğini beline atardı. Heşiçe markalı kundurasını ayaklarına geçirirdi. Qerman malı aba'sını omuzlarına atar. Ferhan Ağa'nın sadık uşağı bışar kısrığını süslüdi. Ağa'nın kısrığının altında bir beyazlık vardı Ağa bindiği zaman iki saz şairi etrafını alır, Ağa kısrığı mahmuzlarken, kısrak şimşek gibi fırlardı)

Ağa ve avenesi av sahasına gidinceye kadar sazlı, sozlu fasıl devam ederdi. Ağa'nın avı üç yönlüydü: "Seyda beta. (-zannedirsem bet toy kuşu olacak - Toy avıdır) "Seyda kewé gozel. (keklik avı) "Seyda kurga u Xazala. (tavşan ve ceylan avı)

Gelelim şimdi Faté'nin macerasına Faté çığın gibi İsmailé Eyo'yu severdi, hayallerini hülyalarını, rüyalarını İsmailé Eyo doldurmuştu İsmailé Eyo hani sevinecek adamdı Bir erkeğin bütün mezyetlerini nefsinde toplamıştı Mertti, cesurdu, gözüpek, endamlı bir adamdı. Evli on yaşlarına kadar bir çocuğu da vardı. Karısı İda çirkin de sayılmazdı. Gelgelelim aşk ferman dinlemez İki taraf ta birbirlerini ihtirasla severlerdi İda'nın Babası Kıziltepe (eskü adı Tilermen şimdiki adı yeşilova) nın Diémé köyünde otururdu Nüfuzu bir adamdı. Yanı Faté'nin babasının Ferhan Ağa'dan geri kalır yanı yoktu Diémé'de oturan İda'nın babasının ismi Xelef idi Kızının izdirabını anlar kızını yanına aldirmek isterdi Her seferinde İda nezaketle babasının teklifini reddederdi Bunun üzerine babası ofkeyle şöyle derdi: "Qıza xenzira, heqétye, bira te biküju Ez idı lı ser vı işi nasekinim. tü çerdiki bıki. ez qarışnabım Ma qey idı fedı lı nav dinyedi hilat Te ez rezlikırım (Domuzun kızı laik sana bu haller, varsın öldürsün seni kocan Artık bu iş üzerinde durmam. ne yaparsan yap karışmam. Herhalde dünyada utanmak diye birşey kalmadı. Beni reziletlin

İsmailé Eyo fakir bir ailenin çocuğuydu Bilmem ki bütün gözüpekler, ya-kışıklılar fakirlerden mi çıkar ne? İsmailé Eyo' da öylesine koroglu misali muhitine şohret salmıştı. Fakir, zengin bütün kızlar İsmailé Eyo' ile karşılaşmak için fırsat yaratmaktan geri kalmazlardı Fakat İsmailé Eyo bir kere abayı Faté'ye yakmıştı Gozu kimseleri görmez olmuştu Bedras Köyü'nde bir derecik vardı tepenin eteğinde, Faté'nin baba evi hizmetçi kadın ve erkeklerle dolu olduğu halde kendisi hernedense bizzat suya gitmeyi tercih ederdi. Bunu mazur göstermek için de annesine, babasına şöyle bahaneler uydurarak demokrasiyi bilerek istismar ederdi: "Ma qey reblâlemim em giş wek hev nani dünyâyê, lı ber nezera heqteâla insan giş ne wek hevın? Çı ferqa me heyı jı feqira. (Allah bütün insanları eşit surette yaratmıştır Fakir, zengin farkı allahın içinde yoktur. Bizim ne farkımız var fakirlerden)

"Wexta Faté wé herı ser çem avé bını, xwe dı xemiland Kilé xwe jı kil-dan derdixist Mirék u muçlık tanı. Kirasé xweyi çitare u hüçük diré derdixist jı bûçıké Xeftanê xweyi dawetê tanı berxwe Kincé xwe dı gverihı. U dest bı xemlé dikır Zêr u keji davét ênya xwe. Xizém dxist gulika pozé xwe. Çavé xwe kıldıkır Bı muçlık müyê rwé xwe distend. Bir u bıjank hemi mē-zedıkır, Şımka xweyi delal dikır nigé xwe. Bı vı hawı kē lıwe binerya wé bı-gota qey diherı dawet u dilané. Xelké Bedrası ecémayı dibun lı ser hawé vé qıza bı eşq u bı xemil Du vé xemilera radihişt küzê avé u davét ser piyé xwe. Hertım u herroj xelké Bedrasé durık u çirokê wé dikotin. Vê ke-çıka bı eşq u bı nalın guh nedida qaluçülê kese ki. Bê fedı u bê ar bı vı hali rojé sé cara xwe dı xemiland u diçu avé. Wexta ko xelké jêr e dikot bı vı havi kes narı ser avé, Wê lı Wan vedigerand u digot: Ez qıza axemı Dıjminê me mı bı libasê kevın bımı şerefa bavé mı Ferhan axa we bışké. Pireké ko bı sersaladı çubun lı ser ve cabé seré xwe kıldıkırın u dı bind siméla dikenyan... Verhaslı işki tevr bı tevrbu ev işa. (Faté suya gittiği zaman süslenirdi Gözüne sürme sürerdi. Ayna ve cimbaz alırdı Yeni elbiselerini giyerdi. Kaftanını giyerdi - kürtçeye çeviremediğim bazı kelimelerden vazgeçiyorum, tefteruata ait bazı kelimeleri de kürtçeye çevirmeye lüzüm görmüyorum - Altınlar takardı Burun deliğine kızım takardı. Guzel terliğini ayaklarına geçirirdi. Bu vaziyette kim onu gorse düğüne gittiğini sanırdı Bu kadar süslü haliyle su testisini omuzlarına atarak suya giderdi Köyün gungormuş kadınları bu vaziyetimin doğru olmadığını sonra ben ağa kızımın. beni duşmanlarımız göre ne der diye cevap verirdi Güngormüş kadınlar bu haline büyük atıfında gülerlerdi. Elhasıl bu oyle bir işti ki sormayın gıtsın) Tepenin onündeki derenin yanında bir tarla var idi İsmailé Eyo'nun Bedras köyünde bu tarladan başka hiçbir şeyi yoktu Bu tarlaya koy halkı Çewlika İsmailé Eyo derlerdi Yaz ayları ve orak zamanlarıydı. İsmailé Eyo kendi bizzat buğdayını biçerdi İsmailé Eyo'nun birazcık tarladaki ahvalinde bahsedelim: İsmailé Eyo şxwer konike)

(Devamı 7 de)

